64. ԾՈՒՌ ԽԱՐՍ

Կէլնի մեյ խա պատավ, խալիվոր: Ինոնց լաճմ կէլնի, կփսակեն, խարս կպիրեն:

Մեկ օր խարս տախսւ ավիլելու գյախ, որ կխասնի էծու մոտ, քյամիմ կէլնի մոտեն: Կամչնա խարս, էլ էծուց վազ չի գյն:

Կասի. - Քյո ռսւ պաքյեմ, իմ կեսրեր, որ կուգյն, չէլնի պատմես, իմ կոլբխներ կկապեմ քյո ոտքյեր:

Կոլբխներ կխանի կխճի էծու ոտքեր: Էծ որ խոտ կուտի, ճն' գյլեոխ կվիրուցի, կդնի:

Էն գիտի կասի՝ կէլնեմ, կասեմ:

Կասի. - Ամա՛ն, քյե մեռնեմ, մի' ասե, իմ քյնմնր կկապեմ քյո մեչկ:

Քյամնրն էլ կառցկի, կկապի մեչկ, էլմ էծ մոութ իրար կուտա:

Կասի. - Ամա՛ն, յյո բննխտն եմ ինգյե, մի' ասե, ես իմ վզնոց կկապեմ քյո վիզ:

Խանի վզնոցն էլ կկապի վիզ, ախր էծ ուր մոութ իրար կուտա:

Իրիկուն կեսրեր կուգյն տուն, կասի. - Խա՛րսա, մեյ կտոր ճյուր պե խմեմ:

Խարս կվախենա, էծու կշտնեն չէրթն, որ չէլնի կեսրերին ասի:

Էրկու իրեքյ տիր որ կասի՝ չէրթն, դնռնա ուր կնգյնն կասի. - Կնի՛կ, ի՞նչ ի էլե էսա խարսին:

Կասի. - Քյն մարթ, աստծուց պախեմ, քյեզնե ինչխ պախեմ, տախտ ավլելու գյախ էծու մոտ որ խսռավ, քյամիմ կննց մոտեն, կվախենա, որ չէլնի ասի, կայներ ի էծու կուշտ: Ուր կոլբխներ, ուր քյնմնր, ուր վզնոց տվե էծուն, էծ էլմ կասի՝ կասեմ:

Կասի. - Է՛, Է՛, բնրի յի, ընչի՞ մնռնխ կանի: Կայնեքյ էրթնմ մո Ծատխու Կիտոսիկ, գյնմ, խեմ չա՞ր ի, թե պնրի:

Կէլնի կէրթն մո Ծատխու Կիտոսիկ, կասի. - Էսօր մե խարս տախտ ավլելու ժամանակ, քյամիմ կննցե մոտից:

Կիտոսիկ կասի. - Կնացե՛քյ խարցուցեքյ զը՞ոթ ի, թե՝ դըոթ: Թե որ դըոթ էր՝ չար ի, թե որ զըոթ էր՝ պնրի էի:

Կուգյնն կխարցուցեն:

Կասի. - Զը՛ոթ էր:

- Է՛, Է՛, պնրի եի, պնրի: Կննցեքյ ննղնրեն զարկեքյ, խաղցեքյ:

Կէլնի կեսրեր կէրթն, ննղնրեն կբերեն, կզննեն, կխաղան, իրիյ դնշտից կուգյն տուն, տեսնա ննղնրի ձեն կոպյն տնից:

Կասի. - Հա՛նըմ, էսա էն ի՞նչ նաղաւրի ձեն ի:

Գյեղացիմ կասի. - Ցէսօր քյո կնիկ զըռթ մի արե: Կնացին մո Ծատխու Կիտոսիկ, Ծատխու Կիտոսիյն ասաց՝ պարի եի, նաղարա կզանին:

Լաճն ինատ կանի, էլ չմտնե տուն, կթողնի կասի. - Էսա ծռերաց մոտեն էրթամ զատնանամ:

Կէրթա տում ոաստ կուգյա:

Կասի. - Էսա կիշեր գյամ:

Կասի. - Արի՛, էն ի՞նչ կէլնի:

Կմնա էտա տան կնիյ կէլնի, որ խմոր անի, ճիչ ախչկան կորողկի ճրու: Կէրթա էտա քյարերի վերեն, էնտեղ ծառմ կէլնի, կնստի, կիրիշկի էտա վերեն, կասի. - Է՜, է՜, է՜... Ջի տանին իրկան, զի տղեմ էլնի, գյաւ էլնա էսա ծառ, քյաղի գյոզիկ, իյնի տակ, կոտրի վզիկ, վա՜յ, վեր քյո խոր, վա՜յ վեր քյո մոր:

Էսղրես էն մեկէլ քյուրոչ կճամբխի կասի. - Կնա՛ խենքյ, քյո քյուրն ի՞նչ էլավ, չէկավ:

Քյոր որ պստիյ քյուրոչ կտիսնա, կվազի տեմ, կասի. - Քյորիյկ, զի տանեն իրկան, զի տղա էլնի, գյա էլնի էսա ծառի վերեն խաղա, ինի էսա գյեոլ խեղդվի:

Էն էլ կնստի խետ ինոր կշտին կուլա:

Ըսդրիս էն մեկէլն էլ կուգյա, էն մեկէլն էլ կուգյա, չորս քյորերն էլ կնստեն էնտեղ, կուլան: Կասեն. - Ջոչ տատոն տանեն իրկան, տղա էլնի, գյա էսա ծառի վերեն խաղա, ինի էսա գյեոլ խեղդվի:

Էտրա վերեն մեր շատ կաչքի, տիսնա, որ ախչիկներ չեն իգյա, կէլնի ինքյն էլ կէրթա:

Կվազեն մոր տեմ, կասեն. - Մարե՛, ճիչ տատոն տանեն իրկան, տղա բիրի անուն դնեն Կակոսիյկ, Կակոսիյ գյա էսա ծառի վերեն խաղա, ինի գյեոլ խեղդվի:

Ծեն կուտան ծենի, մերն էլ կնստի դա, կուլան:

Մարթն շատ կաչքի, քիչ կաչքի, կտիսնա, որ կյանգյանան, ինքյն էլ կէլնի կէրթա:

Կէրթա, գյեղացուն կխարցուցի, կասի. - Ախբե՛ր, էսա գյեղի ախբյուր որտե՞ղն ի:

Նշանց կուտան մարթուն, մարթ կէրթա իտոնց կկնդնի, էդա պստիկ ախչիկ կվազի կուգյա յառջև:

Կասի. - Ջիչ տատոն տանեն իրկան, տղա պիրի, անուն դնեն Կակոսիյկ: Էլնի էսա ծառի վերեն խաղա, ինի մեչ էսա գյեոլին, խեղդվի:

Մարթ կասի. - Վա՜յ, ասպած ծե տուն ավիրի, ես ծռուց փախա, ծռուն ռաստ էկա: Թողնեմ էլմ էրթամ իմ ծռեր կնդնեմ:

Կթողնի կուգյա ուր տուն: